

REDACTIA
Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
1 an 30 cor.
6 luni 10 cor.
3 luni 5 cor.
1 luna 2 cor.
de Duminecă pe an 4 cor.
România și străinătate pe an
40 franci.

scrierile nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:
de un sir garmond: prima dată la
bezi; a doua oară la bezi; a 3-a
oară 8 b. de fiecare publicare;

Atât abonamentele, cât și inserțiile,
se sutesc a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat
Scrierile notificate nu se potomax

Revizuirea regulamentului și — naționalitățile.

La ce n'a fost bună activitatea Ro-
lor! Nici nu ne-am mișcat bine și deja
ma s'a desemnat în proporții uriașe în
curile politice din Budapesta.

Vin Valahii! asta-i strigătul de alarmă
mâne și ovreicile din Budapesta cu
ca aceasta își vor adormi seara copii.

D'acise vede ce sincere erau chemă-
lor, când pretextau supărarea că de ce
în pasivitate și de ce nu intrăm în
ament dacă avem plângeri.

Vin Valahii! asta-i scuza principală și
rganelor d-lui Tisza, pentru atentatul
cel mai proaspăt plănit împotriva li-
parlamentare. Cu lozinca aceasta
să îmblânzească opoziția, ca și cum
îmblânzi cu carne o feară feroce.

Am arătat zilele trecute cum «Magyar»
acest canal de scurgere al ministrului
edinte, mers'a cu obrăznicia pân'acolo,
învinuia opoziția cu lipsă de patrio-
că-i face greutăți lui Tisza care nu
cu revizuirea regulamentului altceva,
cât a împiedica o eventuală obstrucție

Azi cetim în «Az Ujság» organul de care
se rușinează tocmai ministrul-președinte,

două interviewuri în care două corifei opo-
ziționali se mărturisesc unui colaborator
al acestui ziar. Vedem că ambii vorbesc
într'altel și despre o eventuală obstrucție
a naționalităților, argumentul guvernamen-
tal în discuția pasională a revizuirii.

Cleul guvernamental se pare însă că
nu prinde.

Eată cum a căutat să se degageze
ambii corifei, altfel recunoscuți de arhișo-
viniști, de greaua întrebare.

Polónyi Géza a zis:

„Națiunea nici odată n'a stat în fața unei
primejdii mai mari și mai nemijlocite, ca acum.
De ceace acum e vorba este mai grav decât
orice cestiune de naționalități, pentru-că constitu-
ționalismul e în joc. La o obstrucție a naționa-
litaților nici gândi nu se poate, nici nu e posi-
bilă una ca asta, pânăce Dieta maghiară se va
ține în Budapesta. Fi-va pentru asta la noi re-
mediul corespunzător și fără reviziune de re-
gulament (!) La noi însă e la modă a aduce în
nex știrbirea libertăților cu chestiunea națio-
nalităților“.

Szederkényi Nándor a zis:

„Amicii ideii de înăsprire a regulamentului se
prvoacă adesea la aceea, ca de arme tari e nevoie
pentru strivirea eventualei obstrucții a naționalită-
ților. Cumințenia asta este absurdă. Raportul de
forță dintre partidul guvernamental și opoziție și
opinia publică a țării, exclude din capul locu-
lui posibilitatea, ca atâția deputați naționaliști
să ajunga în parlament încât să facă și obstrucție.
O ipoteză aceasta, care nu poate fi luată

în serios. Tocmai de aceea putem afirma că
atunci când se vorbește de revizuirea regula-
mentului Dietei, numai de obstrucția partidelor
opozitionale actuale, poate fi vorba...

Situația politică actuală este foarte clară.
Ear sunt puse în mișcare acele influințe din
Viena, cari dela Leopold I încoace își exercită
efectele fatale. Asta nu e închipuire, nu fanta-
zia sufletului irita. Experiențe vechi și noi, în-
vățămintele temeinice ale istoriei întăresc ne-
condiționat convingerea, c acele influințe Vie-
neze, cari slujesc scopurilor „Monarhiei“ s'au
validat nu numai în trecut și în prezent, ci
durere și în viitor vor lăsa să li-se simtă elec-
tele. A lupta împotriva lor, este o datorie pa-
triotică de prima ordine“.

Va să zică libertățile parlamentare și
politice sunt numai pentru domni kossuth-
iști, pentru domni Maghiari, și îndată tre-
buesc arme excepționale când e vorba de
naționalități.

Naționalități!... Va să zică totuși exi-
stă naționalități în Ungaria? Organizari, par-
tide politice pe baze naționaliste nu se pot
permite — aceasta ni-se răspunde de câte-
ori vroim să ne folosim și noi de drepturi
constituționale. Naționalitățile nu formează
subiecte de drept, legile nu dau drepturi
decât individului aparținând vre-unei națio-
nalități nu naționalității — a zis ministrul
Berzeviczy mai deunăzi.

Dacă deci nu naționalități ci indivizi
ai naționalităților vor păfrunde în Dietă, —
acceptând formula lor — de ce acum

CRONICA.

M'am născut și eu în lume,
Nu ca Venera, — din apă,
Nici din creștetul lui Joe,
Ci, ca lumea să mă 'ncapă,
Eu m'am intrupat în forma
Unui cronicar de acuma,
Și-mi încep acum povestea,
Cum se cade, la Tribuna.
Rog deci doamnele și domni,
Rog gentile doamnișoare,
Ca odată 'n săptămână
Să-mi acorde ascultare.
Am să 'ncep dar azi povestea
Trebilor ce sunt în lume,
De-or fi vesele, ori triste,
Eu le voi numi pe nume.

La o mare depărtare,
Peste țări îndepărtate,
Peste mări adânci ca bezna
Neamurile privesc toate...
Și așteaptă, tot așteaptă
Intimplarea anunțată

De de mult, că astădată,
Dupăce cuprins, e jurul,
Va cădea și Portarthurul.
Japonezii-s oameni vrednici;
La muscali: e vai și chin!
Când deodat' ca din senin
Vine uimitoarea veste,
Ne surprinde, că zdrobește
Pe Japoni Kuropatkin!

Și că nu e cel mai tare
Cel Kuropatkin, în lume,
Se încearcă s'o arate
Ungurilor chiar anume,
Unul, care „mână tare“
De cei slabi e poreclit,
Iar pe nume-i zice Tisza,
Și premier a fost sfetit.
Pusu-și-a de gând dar Tisza
Botniță să pregătească
Vorbăreților din dietă,
Cetei kossutho-fiiască.
Și cel „tare“ nu-i chiar tare,
Ci mai mult șiret e el...
El gândește, chibzuiește,
Socotește chiar astfel:
„Dacă botnița 'ntroduc
Astazi eu în parlament,

Vor să urle contra mea
Cei din stânga. Sacrament!
Dar le astup eu gura iar
Cu vr'o — piele de valah,
Și-i conving de gândul meu,
C'ar fi „vai“ și ar fi „ah“,
De șoveni, de noi de toți,
Cu cel de-azi regulament,
La alegeri de-or veni
Și românii în parlament“.
Și problema-i rezolvată
Ca pe azi și ca pe mâni;
Ce-o mai fi vedeă-vom iarăși,
Celelalte săptămâni.

Și pe când la noi în țară
Treburile stau așa,
Din apus, de peste mare,
Vine veste — alt ceva.
Ci că vorbitorul mare,
Cere în picioare-i lung,
După care, la putere
Cei-ce-l vor și astăzi plâng,
La America fusesse,
Se dusesse pela „frați“;
Dar slovaci destul găsise,
Ș'unguri foarte desperați.
Ș'a vorbit acolo tare,

Cei mai excelenți profesori și medici îl recomandă ca remediu cu efect

contra morburilor de plumăni, afecțiunilor organelor de respirație, precum: bronchită cronică, tusă convulsivă, și mai ales este recomandat Convalescenților după influență. — Sirolinul promovează apetitul și face să crească greutatea corpului, depărtează tusa și flegma și face să înceteze asudarea de noapte. — Din cauza mirosului și gustului său plăcut este luat cu plăcere și de copii. În farmacia să capătă în sticle de 4 cor. Să fim atenți, ca fie-care sticlă să fie provăzută cu firma de mai jos

Sirolin

și în privința acestora măsurii excepționale?
Aceasta este egala îndreptățire?

Orî cum o întoarceți, stimați șovinisti de atâtea nuanțe, cu apucături și întortocheri, vă ies ghiarele din sac și nu e nu mai chestie de timp să vă desvălim lumea și să vă arătăm în deplina nuditate a scopurilor voastre perverse.

Disolvarea Societății „Petru Maior“. Ni se comunică din Budapesta vestea de necrezut, că guvernul e pe calea disolva societatea „Petru Maior“. Orî cât de temerară ar fi idea în sine, dela guvernul acesta la toate ne putem aștepta. Esterminarea noastră pe toate liniile — iată ce vedem la fiecare paș al guvernului. Ce mai așteptăm deci?

Alegerea dela Cohalm.

— Articol venit din afară. —

La Cohalm, într'un cerc cu o bravă populație românească, muncitoare și iubitoare de progres, s'a făcut zilele trecute alegere de protopop. Preoții și mireni cu dreptul de vot, membrii în sinodul și comitetul protopopes, s'au prezentat la urnă, dar văzând că dintre candidați lipsește acela, pe care ei și-l desemnaseră de viitor conducător, s'au retras cu toții, imprăștiindu-se pe la căminurile lor. Comisarul consistorial a trebuit să-și adune actele și să se întoarcă la Sibiu, ca să relateze faptul metropolitului Consistorului. Astfel cercul Cohalmului continuă a fi deocamdată orfan de protopop, sau *văduvit* cum să zice în termeni oficiali, iar poporul se află în febră.

Sunt deci două cazuri, cari merită să ne ocupăm de ele.

S'au provocat sciziuni și neliniște într'o parte a românismului care merita cu atât mai multă laudă și încurajare, cu cât este împrejmuită, dacă nu strînsă cu cleștele, de două naționalități inamice și totuși este zilnic învinovățită de a cutropi pe Sași și Maghiari. A aduce zarvă într'o asemenea re-

giune, înseamnă a munci contra intereselor noastre specifice naționale.

În al doilea rând s'a dat o dovadă de batjocorirea constituției noastre bisericești. E întâiaș dată când prin obstrucțiune se zădărnicește o alegere de protopop.

Faptul prezentând destulă gravitate, am căutat informațiuni și am văzut că populația din Cohalm a ajuns într'o serioasă neînțelegere cu Înalt Preasfințitul. Să resumăm puțin întreaga afacere.

Protopopul Mircea se pensionează din cauze de infirmitate. Tractul se declară vacant și în urma concursului, preoții se hotărăsc a pune candidatura unui fiu al tractului lor. E un preot tânăr pe care-l vor ei, unul din cei mai culti ai actualei generații eșită din Seminarul sibiian. Candidatul are și studii academice, are merite pentru starea culturală și economică a aceluși ținut, e un spirit organizator și de inițiativă, cu un cuvânt bărbat de ispravă și mult promișător. Pe deasupra e absolut popular în tract, deci cerut și voit de toată suflarea.

Singurul care s'a împotrivit acestei candidaturi a fost Mitropolitul. Pentru ce? Mister! Ba nu e tocmai mister. Înalt Preasfinția Sa ține să înzestreze tractul cu un protopop vechiu din altă parte, ca astfel să se mai ivească o vacanță. Dictator cum este, Mitropolitul ține să-și impună voința Sa și cere tinărului candidat să renunțe.

Conflictul e gata. Alegătorii se văd isbiți în drepturile lor constituționale. Se văd terorizați de șeful bisericii lor. Schimbul era cât se poate de inegal, căci un conducător străin, care e și bătrân, nu putea să înlocuiască un element viguros cum era candidatul cel tânăr. Obstrucția era deci o demnă revoltă, un strigăt justificat în contra teroarei de sus.

Este, în adevăr, de mirat, de mirat ce se întâmplă în anul din urmă cu alegerile de protopopi în Ardeal. *E o continuă rotație*; se la unul și se trimite într'un cerc vacant, pentru a fi înlocuit cu altul. Un joc primejdios acesta, care dă de gândit tuturor credincioșilor hănuitori și obicinuiți a vedea în

asemenea cazuri vecinicele și nedesmițite interese familiare sau materiale ale capii bisericii ortodoxe.

Datoria Mitropolitului nu este să expun tractele la continue mișcări electorale, să se opună orbește unei candidaturi dreptățite și, cum e cazul cu Cohalmul, un bărbat distins, care ar face fală și centurii din Sibiu. Și iarăș nu poate fi în interesul bisericii ca să se facă o primenie în sensul ca în scaunele protopopes să cadă ruini, ear forțele capabile să fie înbușite. Continuându-se sistemul de a se călîni în picioare voința credincioșilor și dreptățile ce le acordă pravila cea măiastră a Șaguna, părintele Meșianu îndepărtează de la biserică ce păstorește cele mai bune elemente neamului și astfel punctele cele mai viabile în activitatea Sfinției Sale se sporesc.

Aceste și alte câteva întâmplări ne dau să ne gândim dacă n'ar fi bine să reluăm din nou discuție asupra administrației bisericii episcop al Aradului. În Ardeal nu e ziar care să se ocupe de soartea bisericii ortodoxe, — căci „Telegraful“ nu poate exercita nici un control în asta privință. Mulțumirile însă cresc zilnic și creșterea face un serviciu mare insistând asupra faptului că alegerea din Cohalm este foarte instructivă. Vom profita de ea a discuta și alte chestii.

Ardelean

Persecuțiunea „Tribunei“

An, pe vremea asta, ne-a fost trimisă din Tisza vorba pe un satelit al său, de la un guvernamental, să ne schimbăm tonul și să ne moderăm tonul, altfel ne nimerim fără cruțare. Par'că dela noi depindea să acceptăm o formă mai blândă de conducere și nu dela actele sale de guvernament.

Di Tisza, s'a ținut de cuvânt. De luni în urmă dela amenințarea ce ne-a primit, ne-am și trezit deodată cu trei propoziții cese politice în cărcă.

D-aci 'ncolo, cu iușeală ne mai amintim în anele judecătoriilor ungare

A vorbit cu patos mare,
Ducând gloria maghiară
În cea depărtată țară.
A vorbit, c'acasă-l bine
(N'a spus că pentru bogăți)
Ș'anghiușii erau gata
Să-i creadă pe unguri frați,
Frați în sfânta libertate,
Care și-a găsit lăcaș
Într' executori de dare,
Botnițe și jândăraș,
Între secetă și foame,
Între ciucuri *nemțeti*,
Unde dela drepturi spune
Nemaghiarului: *mész ki!*
Și mărețul Apponyi
E serbat de presa ntregă
Ungurească dela noi
Când din „lumea nouă“, dragă,
Flueră... venind'napoi.
Și găsește 'n astă țară
Ceea-ce i s'a gătit,
Botnița ce-o făurește
Pișta cel mai iscusit.
E nalt cel Apponyi, vlăjdan;
Dar premier n'o fi — sârman!

Orî credeți că am isprăvit,
Stimabili cetitori
Cu patrioții de cinstit,
Ce de curând au isprăvit
La treburi, — hărăbori?
O nu, mal este-o minunat,
Un om tare pogan,
La multe afaceri mai isteț

Ca ori-ce — Iugojan...
Și vrei să știi numele lui?
E Ioachim Muntean!
Ajută-mi Muză, ca să-l cânt
Pe ăst fără prihană,
Bun chiar și'n tunul muscălesc,
Cătană de pomană.
De dascăl ce e, românesc,
Și confesional,
S'ar bucura ori și ce nat
Să n'aibă 'n așa hal.
Se laudă că-i ungurit
La inimă și mațe
Biserica-i e „mașteră“,
Că-l rabdă, 'l ține 'n brațe.
O neam măreț și minunat,
Nepoți de-ai lui Traian!
Lumină este între noi,
Un Ioachim, beban.
Și Beba n'a ajuns Paris,
Ba nici Ōs-Budavăr?
Dar nu-i sfârșit.
Va face el pe plac la cei
Ce-adună renegați, mișel,
În jurul lor, la procopsit,
Pentru un os ce l-au primit
De ros, sfrăgit.
Dar de tipuri cam așa,
Ce-au mai fost la Lipova,
L'adunarea dascălească,
Umblând să se procopsească,
Mai vorbi-vom altă-dată...
Și rămân, slugă plecată!

Cronicar.

Schițe dela „Astra“.

Inteligent

Era multă și frumoasă; au trecut de când metropola Banatului n'a văzut minte și inimă românească la un loc, ca să bătăni oțeliți în lupta grea a vieții naționale. Într' infocați, însuflețiți de idealul măreț al progresului neamului, au venit cu toții ca să aducă culturii poporului românesc, din patrie și din străinătate, tot ce avem mai bun, floarea mului nostru, și-a dat întâlnire la Timișoara.

Popor

Măndru-i Doamne, și ție drag să-l privești
Falnic ca bradul ce nu se pleacă, sprinten
mișcări, vioiu la privire, îi cetești din ochi
senină și deșteaptă cu care l-a înzestrat
zeu. Din Coșteiu și Tievaniu, Giroc și Ghioș
Ghiroda și Mosnița, și încă alte sate frumoase
românești, grăbit-a poporul la Timișoara
vădă conducătorii, cari pentru dînsul munceau
cheltuesc, și acest popor conștiu de sine
este acum de noi, și noi de dînsul, căci poporul
inteligentă una suntem — neamul românesc.
banchet deputatul nostru dietal, Dr. Vlad
făcut că și-a ridicat paharul întru fericirea
cel. Despre acest popor, slujbași înalți de
păratului și regelui, văzându-l, cuprinși de
vărată admirare ziceau: acestora este

Să trăiești brav popor românesc!

procesele au trecut prin toate formele, ajun-
gând deja — în scurte câte-va luni — la
stadiul pertractării.

Azi i s'au inmanuat redactorului nostru
Sever Bocu, autorul articolelor, citațiile
dela președintele curții cu jurați din Oradea-
mare, punându-se termen de pertractare pe
zilele de 26 și 27 Octombrie st. n. a crt.

În 26 Octombrie se va pertracta arti-
colul „Tribuna“ apărut în numărul nostru
de Crăciun și încredințat pentru agitație
împotriva națiunii maghiare și articolul
„Un fibrău nebun“ ce se refera la faimo-
sul fibrău din Sân-Miclăușul-Mare, Hadffy
cu numele, încredințat pentru vătămarea
de onoare. În 27 se va pertracta articolul
„Dezastre“ apărut în Nr. 181 al „Tribunei
poporului“ încredințat pentru instigare la
reșcoală.

Deodată cu citația i s'a comunicat
acuzatului și lista tribunalului și a Curții
cu jurați.

Tribunalul va fi compus: *Millye Gyula*
președinte, *Dr. Szentlélek László* și *Korn*
Lajos juri votanți. Jurații sunt. *Ordinari*:
Schenker Mihály, *Palóczi Károly*, *Széli Kálmán*,
preot ref. *Dr. Vallner Odön*, *Aron Salamon*, *Zsig-*
mond Ferencz, *Kálmándi Mihály*, *Dr. Rosenthál*
Mór *Dr. Reiner Albert*, *Kiss Lajos*, *Tomcsányi*
Sándor, *Ullmann József*, *Balogh Döme*, *Steiner*
József, *Sipos Orbán*, *Dr. Váradi Miklós*, *Berkes*
Bertalan, *Rórsavölgyi László*, *Beöthy Lajos*,
Bauer Nándor, *Reinle Gyula*, *Pásztor Lajos*,
Biró Imre, *Voszka Ferencz*, *Ceresnyés Albert*,
Kubányi Kálmán, *Iakabfi Lipot*, *Szilágy Ernő*,
Berányi Béla, *Moskovics Mór*, *Suplenți*: *Király*
Zigmond Kezdödi Gyula, *Kajétán József*, *Szabó*
Károly, *Valaszka János*, *Tirschel Gyula*, *Tóth*
Imre, *Künstler János*, *Feldmann Adolf*, *Maszlay*
Sándor.

Redactorul nostru se va prezenta având
apărător pe *Dr. Ioan Suciu*.

Planurile primului-ministru Tisza.

„Die Zeit“ scrie cu privire la planurile
d-lui Tisza următoarele:

În Ungaria a început războiul parlamen-
tar și punctele în litigiu în jurul cărora s'a

dezlănțuit furtuna sunt aceleași ca și mai în-
nainte: sporirea contingentului recruților și re-
vizuirea regulamentului Camerei. Se pare însă
că acum nu e vorba de proiectele militare și
că toată discuțiunea se va învîrte asupra ches-
țiunii revizuirii regulamentului, adusă la or-
dinea zilei de către contele Tisza în scrisoarea
adresată alegătorilor săi din Ugra...

Contele Tisza e dator Curții, dinainte încă
de a fi numit ministru, o sporire a numărului
recruților, și o sporire însemnată. Datoria acea-
sta trebuie în sfârșit să o plătească și probabil
că e zorit s'o facă repede. Dar el știe foarte
bine că, astfel cum e compus acum parlamen-
tul, nici nu e de gândit să ceară aprobarea unei
astfel de cereri. Prin urmare Camera trebuie
dizolvată și pentru aceasta e nevoie de un mo-
tiv foarte puternic. A se prezenta Camerei cu
noul proiect militar și dacă rezistența obstruc-
țiunii ar crește, să dizolve parlamentul, aceasta
ar însemna să dea, în viitoarele alegeri, pentru
partidele opoziționiste, o armă foarte bună de
agitație, și a pune partidul guvernamental într'o
situație nefavorabilă. De aceea proiectul mili-
tar trebuie rezervat pentru un parlament nou,
mai bun, ear cel vechiu și rău trebuie enervat,
înfuriat încăpăținat printr'un alt obiect de dis-
cuție — și făcut astfel copt pentru dizolvare.
Pentru aceasta se potrivește de minune re-
vizuirea regulamentului Camerei. Ea mai pre-
zintă apoi avantajul că silește partidele opo-
ziționiste să întrebuințeze mijloacele de luptă
cele mai extreme numai pentru o chestiune de
principiu, să întrebuințeze obstrucția numai
pentru a face obstrucție — întocmai ca o ma-
șină goală ce se învîrte, găfăe, zuruie, face
larmă mare, fără ca în realitate să lucreze ceva.

Planul de campanie al contelui Tisza e,
așa dar, clar și evident. Și apoi omul acesta
războinic, coborât dintr'o familie cu vechi ex-
periențe în facerea alegerilor, are în mână un
tezaur de război, a cărui bogăție garantează o
campanie strălucită. Noul baron ungar sunt
așa de platinici! Un ministru însă, care are la
dispoziție atâția bani, trebuie să dizolve și să
facă alegeri, costele ele cât ar costa. Revizuirea
regulamentului, pe care o propune, va face să
turbeze și pe cei mai blânzi. S'ar putea presu-
pune că contele Tisza nu urmărește de cât
acest efect, că nu caută de cât un motiv de di-
zolvare, fără a crede el însuși în realizarea
proiectelor sale...

Contele Tisza umblă să prindă deodată
doi iepuri: dizolvarea Camerei și revizuirea
regulamentului. Nu se știe dacă va izbuti. Sigur
este însă că lupta între partidele ungare va re-
începe de acolo de unde a pornit: dela sporirea
contingentului recruților.

Războiul ruso-japonez.

Victoria Japonezilor.

Telegramele de azi toate vestesc o mare
victorie a Japonezilor asupra Rușilor în apropiere
de minelor de cărbuni dela Yantai. Rușii au fost
siliți să părăsească pozițiile luându-o la fugă de-
sordonată și urmăriți de către Japonezi. Perderile
Rușilor sunt colosale: 37.000 soldați acoper câmpul
de luptă.

Londra, 14 Octombrie. Toate semnele
de până aci arată că *Kuropatkin* a pășit o
rușine mare cât nu se poate spune, cu planul
său de a despresura *Port-Arthurul*.

Berlin, 14 Oct. Din Petersburg i-se ves-
tește lui *Berliner Tagblatt*, că *divizia gene-*
ralului Miscenko a fost atinsă de o mare
catastrofă. Rușii au suferit colosale pierderi
în lupta din cinci zile. Perderile lor sunt
evaluate la 37.000 soldați.

Din străinătate.

Din Franca. E încă în memoria tuturor
dificultățile ce le-a avut guvernul francez cu
episcopii din Laval și Dijon pentru nesupunere
la legile civile. Deoarece episcopii *Geny* și *Nor-*
dez s'au dus la Roma și au făcut act de supu-
nere *Papei Piu X*, guvernul francez a destituit
pe amândoi prelați. În schimb Vaticanul le-a răs-
plătit alipirea lor de biserică.

Astfel ex-episcopul de Laval primește o
pesiune de 8000 franci din budgetul papal, iar
mgr Nordez, după ce va sta câtva timp într'o
mănăstire, va fi numit canonic sau la catedrala
din Roma, cu leafă de 10.000 franci, sau la una
din cele patru Basilici tot din Roma, cu leafă de
600 franci pe an.

Comitetul.

Zelosul director al despărțământului Timi-
șoara, *dl E. Ungureanu*, bine a zis, că este com-
pus din cei mai chemați bărbați a conduce spre
bine destinele poporului românesc; oameni cu
minte luminată și cu vederi largi, când îi vedeai
pe tribuna înălțată, îți venea să crezi că te afli în
sala unui areopag de savanți europeni. Fie-care
membru meșter în ale sale: bărbați de ai bise-
ricei și școalei, de finanțe și economie, istorie și
filosofie, jurisprudență și literatură, dinșii toți s'au
dat cu dragă voce în slujba poporului românesc.
Doamne mulți de aceștia!

Ședințele.

Era un parlament adevărat; președintele,
dl Leményi, lapidar în enunțarea concluzelor, ra-
portorii obiectivi și aprofundați, oratorii conchiși
și buni. Relevăm un cas hazliu: raportorul *Dr.*
Braniste taie în carnea vie a despărțământelor
negligente, când colo *dl Onișor* îi arată că des-
părțământul Lugojului a cărui secretar este toc-
mai *Dr. Braniste*, n'a ținut nici chiar adunare ge-
nerală de trei ani încoace, nici n'a făcut raport
comitetului central.

Clerul.

A fost bine reprezentat: doi canonici, doi
directori seminariali, mai mulți protopopi și preoți
de ambele confesiuni. Știu ei toți, că mai întâi
sunt Români, apoi preoți de a-î răsăritului sau
apostolicului, și bine e așa, un Dumnezeu au, în a-
ceastă limbă slujesc, același popor îl păstoresc. Vie
școale de urgie, nu perî tu neam românesc, cât
timp ai preoți de aceștia!

Prelații.¹⁾

Pătrunde acum penișoara mea până în fun-
dul călimarului cu cerneală neagră, căci nimeni
nu se bucură de ceea-ce trebuie să scrii.

Da, prelații noștri! Par'că dânsii n'au nimic
cu cultura poporului român și par'că „Astra“ le
este lor *Hecuba*. Capete încoronate, dânsii ar
trebui să împodobească marele sfat cultural al
poporului românesc, căci splendoarea coroanelor
lor acestuia au să o mulțamească; au absentat
însă și de astădată cu desăvârșire dela serbările
focarului nostru cultural; bătrânul metropolit din
Sibiiu și coetanul său episcop din Caransebeș
și-au adus cel puțin în scris aminte de „Astra“,
tinerii episcopi din Arad și Lugoj însă — doară
pentru că sunt vecini cu Timișoara — nici habar
n'au avut de turma lor adunată aici sub devisa
culturei românești, (deși comitetul aranjator i-a
invitat prin deputați speciali). Ar trebui acești
prelați să i-a exemplul dela prelații străini, cari

¹⁾ În interesul adevărului reproducem din „Bi-
serica și Școala“, privitor la absentarea P. S. Sale
Episcopului *I. Papp* următoarele explicări:

„La „Astra“ în Timișoara s'a făcut vorbă de
lipsa prelaților noștri dela adunarea generală, spe-
cial a P. S. Sale Domnului nostru Episcop *Ioan*
I. Papp. Iată de ce a trebuit să lipsească Episco-
pul nostru dela adunarea generală a „Astreii“ (Sfin-
țirea bisericeii din Târnava). A plecat să adu-
ce oile cele ispitite de spiritul timpului, cum e so-
cialismul, anabaptismul și a. că mai mare lipsă
aveau acele suflete de mângăere și întărire de-
cât florea inteligenței române, însăși însuflețită de
idealurile naționale.“ *Nota Red.*

știu să fie adevărați apostoli ai culturii lor na-
ționale. Sau li-e frică de reversal? Un lucru e
sigur; dacă și mai departe vor hesita să con-
lucre pentru popor cu noi, ușor se poate întâmpla
să se vadă ori dânsii fără turmă, ori turma fără
dânsii. Primiți această răspundere Preasfinți
Părinți!

Cei rătăciți.

Au fost și de aceștia. Inimoișii membri
ai comitetului aranjator și-au pus toate forțele
în serviciul causei; au luptat cu greutate mari
și cu — intrigile unor existențe de brigantă, cari
pe față, dar nu în internul lor, se numesc de ai
noștri, suflete negre cu inclinări perverse; îi ve-
deai în sala de ședință cu capetele plecate și
privirile posomorite, veniți de silă ca să-și spele
cumva rușinea de pe obraji. Și acești oameni,
cari au fost și ei chemați să conlucre cu ceilalți
Români de bine din Timișoara, au crescut și
trăesc de pe popor, se îngrășe și îmbuibă, viața
li este pântecul, poporul și cultura lui — nimic.

Slavă Domnului că neghină de aceasta pu-
țină avem; dar și câtă este trebuie boicotată pe
toate liniile și cu toate mijloacele de cari dis-
punem, și dripită ca puil de șarpe.

Concertul

A fost ca nici odată.

Artă perfectă clasică, nu pentru streini —
cum scrie „Drapelul“ — ci pentru noi, Ro-
mâni, cari doar și noi iubim ce e perfect.

Situația Românilor din Bucovina.

A apărut acum de curând o broșură foarte interesantă intitulată „Situația politică a Românilor din Bucovina“. Ca român bucovinean, dl Zelea Codreanu, profesor la gimnaziul din Huși, s'a crezut dator a ține o conferință asupra acestei broșuri.

Iată un scurt rezumat al acestei conferințe făcut de corespondentul nostru din Huși:

Conferențiarul face în trăsături generale istoricul răpirei Bucovinei, care s'a îndeplinit printr-o serie de trădări și asasinat. Patria română a pierdut astfel cel mai frumos colț al său.

La 1776 sub Maria Terezia, Bucovina a fost ocupată 3 ani militarmente. În acel timp unii politicieni austriaci cereau independența Bucovinei, alții însă au fost de opinie ca să se încorporeze la Austria. Planul a fost de a poloniza această provincie românească, pentru-ca să se facă un zid de apărare contra pericolului moscovit.

Din 1778 începe pentru Bucovina epoca jugului galițian. Conferențiarul arată după broșură, cum timp de 64 de ani, Polonii au făcut tot posibilul pentru a ataca independența bisericii. Un singur lucru numai a salvat pe Români: diferența de credință.

Toate actele, chiar cele judecătorești, se făceau în limba română, însă Polonii au reușit a înstrăina familiile românești, prin adăugiri de silabe finale de: uk, vicl, schi, etc.

Așa de exemplu Mitropolitul Silvestru, a cărui bunic s'a chemat Andrei, i-s'a zis Andrievici.

După înființarea fondului bisericesc de către Francisc Iosif, Polonii au deschis porțile Bucovinei conaționalilor lor, scutind pe timp de 50 ani de biruri pe cei ce se vor stabili într'nsa.

Austriacii văzând aceasta declarară Bucovina autonomă și-i dădură o marcă și un tricolor național (capul de bou și culorile românești).

Această stare de lucruri a durat până la 1866, când întemeindu-se Dinastia Hohenzolern în România începe o eră de persecuție contra Românilor bucovineni cari sunt acuzați că ar avea tendință iredentiste, că tind la unirea cu România.

De aci încolo începe a se centraliza totul la Lemberg și se pun stăruințe pe lângă Rutenii din sudul Rusiei, ca să vină în Bucovina.

Rutenii sosesc și sunt cu deosebire protejați.

În funcțiunile publice nu se mai numesc decât dinșii, iar Români sunt sistematic înlăturați, impunându-li-se să facă serviciul militar departe, pentru a-și putea uita limba.

Se înființează o mulțime de școli rutene și se însărcinează un oare-care „Căgl“ (profesor u-

niversitar) ca să scrie istoria Bucovinei, care găsește că în toate ținuturile numai Rutenii au copil la școală. Conferențiarul continuând a descrie persecuțiile la cari sunt supuși Români, arată că majoritatea burselor de ex. se dau numai Rutenilor, ba unii Ruteni studiază chiar pe contul statului român. (Așa e cazul lui Caza, rutean, care studiază teologia). Totuși în războaie totdeauna s'au distins Români, pentru care se și relevă la toate ocaziile reg. 41.

Conferențiarul a emis părerea că ar fi bine să se strângă fonduri pentru ca să se împartă Românilor din Bucovina.

Dl Codreanu încheie cu profeticele cuvinte ale cronicarului Miron Costin că: „Dumnezeu nu-și arată puterea către cei mari și îngânfați“, și-și exprimă speranța că va veni și pentru frații bucovineni o vreme mai bună.

Din Bucovina.

Deschiderea Dietei. Alaltăeri s'a deschis Dieta Bucovinei. Înainte de deschidere s'a oficiat câte un „Te Deum“ în catedrala gr. or. și în bisericile romano-catolice și gr. cat. La ordinea zilei a acestei ședințe a fost depunerea jurământului noului mareșal al țării, baronul George Vasilico, a substitutului său și a deputaților.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 15 Octombrie 1904.

— **Dl Ioan Bartolomeiu** a fost ales Mercuri cu unanimitate primar al orașului Caransebeș. Reprezentanța electorală a fost presidată de dl vice-comite Carol Fialka. Contracandidat a fost domnul avocat Fl. Bozgan, dar n'a obținut nici un vot.

— **Premiul „Hillel“** în valoare de 1000 lei, a fost acordat de Universitatea din București dlui Alexandru Lepădatu, student al facultății de litere, care a prezentat la concursul pentru obținerea aceluia premiu, cea mai bună lucrare literară relativă la „Istoria breslelor în România“.

— **Cunoscutul scriitor francez. Leo Claretie**, va veni în luna Novembre în România ca să ție mai multe conferințe în principalele orașe.

— **O federație română în Belgia.** D. Alfons Charpentier, publicist belgian, despre care am

anunțat că a înființat la Bruxells, un ziar săptămânal intitulat „România“ își propune de a învia în curând, în castelul său din Sarenthem, pe toate societățile și personalitățile române cunoscute în Belgia, spre a pune bazele „Federației generale a Românilor din Belgia“, care va fi o operă de înfrățire și de asistență mutuală.

— **Sacrificiu generos.** Acum o bună misă Anny Warder, institutoare la Chicago, pe când încălzea bucate la o mașină cu gaz i s'au aprins hainele. Stinse focul, dar se alese cu arsuri oribile pe tot corpul.

Ca să scape viața maestrei lor 15 școlari din „Austin Public School“ și alte 10 persoane amice ale ei, se învoară să sacrifice o parte din pielea lor pentru a da epidermă care să se aplice peste arsurile maestrei.

Devotament american.

— **Rectificare.** Într-o corespondență publicată în Nrul 184 al „Tribunei“ s'au strecurat câteva șire cari ating susceptibilitatea amicului nostru Dr. Aurel Oltean. Regretăm c-au fost trecute de noi cu vederea. Îl asigurăm pe amicul nostru de considerația și stima ce i-o purtăm.

— **Budgetul francez.** Comisia bugetară s'a întrunit azi după amiază pentru ca să termine lucrările sale și a permite astfel Germaniei de a aborda discuțiunea bugetului încă pe la începutul sesiunii.

„**Rumänische Lieder**“ este titlul unei reviste ce apare la 1 și 15 a fiecărei luni în Lipsca, și care cuprinde traduceri din poezii românești cele mai însemnate.

Ultimul număr cuprinde traduceri din Bolintineanu, Alexandri, Eminescu, Vlahuță, Coșbuc și Traian Demetrescu.

— **Starea regelui saxon.** Acum se scrie din Drezda, starea regelui saxon s'a schimbat în spre rău. Regele respiră greu și alimentațiunea este anevoioasă.

— **Alteța Sa archiducele Iosif**, cum se anunță a scris o carte asupra folosirii ierburilor la curele kneippiane. Această carte în curând va apărea în editura lui Wunderling din Regensburg. Ilustrațiunile sunt făcute de ducesa *Clementina Margareta Turn-Taxis* care este fiica archiduceului autor. Această carte va apărea în cinci limbi în 60 fascicule continuative și va avea 230 ilustrațiuni colorate.

— **Vizita regelui Petru la Sofia.** Din capitala Bulgariei se vestește, că pe baza informațiilor din loc competent guvernul sârb și agentul diplomatic bulgar

S'a scris mai mult despre lipsa corului. În Timișoara nu există cor, ear aducerea unui cor mare și frumos, constător din 80—100 persoane, cum este d. e. cel al Lugojului, ar fi fost împreună cu multe cheltuieli, ear d-nii arangeri își vor fi gândit, că mai bine să verse mii de coroane în cassa „Asociațiunei“, decât în cea a căilor ferate, sau în punga hotelierilor. Iar cei ce au venit în frumosul Banat cu dorul de a auzi vre-unul din vestitele coruri, să nu fie prea supărați, e adevărat că avem multe coruri, dar să fim sinceri, câte din ele sunt, ale căror prestațiuni au o valoare artistică.

Cele mai multe sunt numai un fel de dresură, și nici nu poate să fie altfel, fiindcă nu sunt compuse de lamura societății, ci de oameni cari muncesc din greu, meseriași, țărani, a căror cultură și pricepere musicală nu poate fi suficientă. Prin aceasta nu voesc să detrag nimic din valoarea educativă a corurilor, ca muncă spirituală nobilitatoare, ci voesc să constat numai, că pin număroasele coruri bănățene puține ar fi fost chemate să se producă în concertul timișorean, iar pentru a înjgheba o imponentă emulare de coruri, cum a fost cea dela Lugoj în 1896, e necesitate de un aparat colosal, care la Timișoara nu stă la dispoziție.

Programul a putut fi monoton și plictisitor pentru cei ce iubesc numai „cucuruz cu frunza n sus“.

Să nu fim prea șoviniști, ci aprofundați în studiul artei generale, să ne creăm și musica clasică românească.

Până când însă compozitori nostri nu vor fi mai mănoși, până nu vor mai exista mai

multe compoziții naționale de concert, diletanțele și diletanții noștri vor fi constrânși, ca și până acum, să-și compună repertoriul în parte preponderantă din bucați clasice — internaționale, cum este arta înșăși.

Bine că n'au fost internaționali și cei ce s'au produs, cum s'a întâmplat deunăzi la un concert românesc în Recița, unde toți soliștii aveau nume streine.

La concertul timișan d. e. au debutat patru foste eleve ale școlii „Asociațiunei“ ale căror prestațiune au format un nou mărgăritar în colanul cultural al acesteia.

Petrecerea cu dans.

Nimeni n'a voit să fie, și totuși a fost — bal. Ca pungile părinților și soților să nu fie espuse la prea mari asalturi, în anul din urmă s'a luat obiceiul a nu mai aranja bal ci petrecere cu dans la ocazia aceasta. Intenție bună — dar fără efect. Cu puține excepții laudabile, vedeai totdeauna o emulare a toaletelor de bal. Să introducem de obligator frumosul nostru costum național la petrecerea „Astrei“! S'ar sprigini industria națională și s'ar cultiva mândrul nostru port, ear româncuțele noastre ar fi și mai răpitoare decât în toaletele moderne.

Canalia.

Imbibați de duhul răutății, și cuprinși de histeria șovinismului, n'au putut simbriași presei străine să ne dea pace. Dat-au alarm, sbie-

rat-au în gura mare că au venit românii să prăpădească pe unguri și țeara ungurească. Că păcătos tremură și de umbra celui drept, așa tremură și ei chiar și de umbra noastră. Căcă am rupt și aruncat afară steagurile ungurești și n'am vorbit ungurește. Nu, zău, căcă doi Români suntem, și nu Unguri. Ce ar zice dumnealor, dacă cineva li-ar cere, ca în adunările Kulturegylet-urilor lor, cei mai neaoși Unguri — talmi și veritabili — să nu vorbească ungurește, ci în limba celorlalte popoare din țeară? Ia, Bauer, das ist was anderes! Dați-ne dar pace Armin Kóbi barátom, și voi toți ceilalți Schreimoritz gheșeftari.

Pentru „Răvașul“

Vrea să facă critică, e rău cătrănit pe se cretarul I. și de când n'a reușit cineva profesor la școala de fete din Sibiu susținută de „Astra“, stă mereu „la postul său de observator.“

Hinc illae lacrimae. E indignat de cele ce s'au zis la adresa prelaților, pe cari îi scuza fiindcă lipseau dela reședințele lor. De unde oști clarissime „Răvaș“? Nu ești bine informat Dar chiar să fi fost așa cum zici D-Ta, scuza e slabă, fiindcă nimănuși, nici prelaților, nu este permis să lipsească dela locul, unde interesele vitale ale poporului nostru ne chiamă pe toți. Aceas visă se știe odată pentru totdeauna.

căzut de acord cu privire la călătoria lui Petru la Sofia, care va avea loc pe 23 c. In capitala Bulgariei sunt proiectate mari serbări din acest incident.

— Logodnă. Aflăm cu plăcere logodna tânărului Leontina Marşieu cu Dmonul Ioan.

Felicitările noastre!

— Necrolog. Corneliu Prostean în numele şi a subsemnaţilor fii şi consăngenii cu inimă de durere anunţă cumcă neuitata lui soţie mamă *Auroa Prostean născ. Lepa*, în urma unui morb greu şi îndelungat în etatea de 22 ani în al 3-lea an al fericitei căsătorii, în 30 Septembrie (13 Octombrie) la 11 ore noaptea a adormit în Domnul înpărtăşită fiind cu sfinţele Taine. Însoţitele pământestii ale scumpei defuncte se aşează spre vecinica odihnă Sâmbătă în 2/15 Octombrie la 3 ore p. m. în cimiterul gr.-or. românesc din Lugoj.

Lugoj, în 1/14 Octombrie 1904.

Fie-l ţărâna uşoară şi memoria binecuvântată Nicolae Prostean, Ana Prostean, socrii. Coana Prostean, Cornelia Prostean fiu. Valer Lepa Dr. Octavian Prostean, Dr. Nicolae Prostean soţii. Maria Prostean născ. Spătariu cumnată.

— Acuză în contra tribunalului din Neapoli. Un ziar italian nu de mult a scris nişte articole grave despre tribunalul din Neapoli, că are multe afaceri de proces ad acta (adeacă bani grei). Vestea dată de acest ziar a provocat pe ministrul de justiţie să pornească o acţiune disciplinară în contra vrednicilor juzi. Aceste veste din Roma, s'a dovedit, că din cele scrise de respectivul ziar sunt pure minciuni.

— Prinţ şi actriţă — sau infamie rusă. Eroul scandalului, ce vom povesti mai la detaliu este un prinţ cu numele Sviatopolsk-Mirsky nepotul actualului ministru de interne rus. Scandalul respective crima comisă de acest aristocrat muscălesc a fost sevrşită deja cu săptămâni înainte de asta, dar graţie cenzurii ruseşti acum a ajuns în publicitate. Întâmplarea următoare:

În Charcov o actriţă a preferit mai mult pe un student decât a prinţului, pe care îl refuza categoric. Prinţul în urma asta s'a dat afară din cale şi s'a hotărât să scape de el săn. În societatea mai multor amici de ai lui aristocrată, criminalul născut s'a dus la domiciliul actriţei, pe care au silit-o ameninţări cu bătaie să scrie epistolă studentului, şi să-l cheme la dansa. După o jumătate de oră bietul student nebănuind nimic a venit la locuinţa amantei, despre care el presupunea,

ca este bolnavă. Atunci sbiri, cari ca nişte hoţi au pătruns cu puterea nopţii în casa unui cetăţean pacinic l-au luat pe student şi l-au bătut până l-au făcut tot sânge. După asta l-au târât într'o odaie, unde după ce şi-a venit în cătva în fire, l-au silit să dea o declaraţie, că prinţul nu i-a făcut nimic. Revoltător de cinice sunt cuvintele acestui bandit, pe care le-a rostit după ce a maltrat în modul cel mai oribil pe iurist: — *De altfel, dacă mă pîreşti, nu-mi pasă. Eu sunt prinţul Sviatopolsk-Mirsky.*

Studentul fu apoi dat afară. Nefericitul abia a putut să ajungă acasă, unde imediat a fost luat sub îngrijire medicală.

Mama lui mâne zi a făcut arătare în Petersburg, dar a fost respinsă cu acuza. A încercat apoi la tribunalul din Charchov, unde un tânăr jude a primit afacerea, dar într'aceea unchiul criminalului a ajuns ministru, şi așa afacerea a stagnat, din cauza că judele a fost transpus la alt tribunal. Actriţa a fost expulsată de pe teritoriul guvernamentului Charchov. Aşa se face dreptate în Rusia.

— Profesor palmuit. Profesorul Dr *Lázár Béla* din Budapesta a atacat în foaia sa „*Magyar Tanitgy*“ onoarea unei învăţătoare. Aceasta, având un frate iurist în Pesta, s'a adresat acestuia cerându-i sfat şi ajutor. Dl iurist de nume Bántó Miksa a tranşat afacerea astfel, că a pândit pe Lázár, când eşia dela oră, când apoi l-a tras nişte palme sdravene. Profesorul a răspuns cu provocare la duel, care s'a sfîrşit cu vulnerarea lui Bántó. O icoană plină de delicia aceasta din viitorul apropiat, când toate şcolile vor fi pline de profesori şi funcţionari ovrei fiind ambii din seminţia eroică a lui Israel.

— Glumă fatală. O glumă păcătoasă a fost gluma aceluia care a închis uşa străgeriei din *Körpe* închizând pe *Lázár Orza* în odaie. Când *Lázár Orza* a aflat, că este închis, a început să bată la uşa ear după ce a aflat că nu o mai deschide nimeni, a luat o puşcă din colţul odăii şi a bătut cu ea în pereţele şcoalei din vecini, ca să vină cineva să-l lase afară. Puşca a fost plină, s'a slobozit şi plumbul a trecut prin mâna stângă şi prin partea de asupra a corpului străgerului Gavril Ioan cauzând rana atât de grea, încât acesta a murit. Poliţia a prins pe *Lázár Orza* dându-l pe mâna judecătorei din Caransebeş. Gendarmii caută acum pe păcătosul cu gluma. În comună poporul e agitat în cea mai mare măsură.

— Carol Lotz. pictorul maghiar din generaţia clasică a murit. Cele mai eminente creaţiuni ale genului său sunt frescurile murale din Reduta din capitală, din palatul justiţiei, din sala de bibliotecă, din sala universitară din Pesta, dar mai ales cele de pe boltitura operei din Pesta reînviind timpul zeilor din Olimp cu figurile alegorice ale muncii şi a bucuriei.

— Presa străină şi ministrul rus de interne. Ministrul de interne principele Sviatopolsk Mirsky s'a întreţinut cu un redactor al ziarului Rusii asupra dărilor de seamă publicate de către corespondenţii ziarelor străine în privinţa interviurilor ce au avut cu ministrul de interne.

Principele Sviatopolsk Misky a declarat ziaristului rus că nu este satisfăcut de acele dări de seamă, deoarece nu i-au reprodus în mod precis declaraţiunile sale.

— Nenocire la o vânătoare. Cetim în „*Deşteptarea*“ din Cernăuţ: În 10 l. c. n. pe moşia Dobronăuţ a marelui proprietar Buehenthal a fost arangiată o vânătoare de raţe la care a luat parte şi consilierul de tribunal Ştefan Grigorovici din Cernăuţ cumnatul d-lui Buehenthal. Societatea de patru vânători ajunsă la iazul pe care avea să se vâneze, s'a împărţit în două părţi, pe ambele maluri ale iazului. Consilierul Grigorovici a fost apucat-o prin stufăria înaltă a iazului, în care a dispărut, pentru a spăria raţele ascunse. Deodată din stuf zboară o raţă, asupra căreia, după cum se comunică, parochul Dracinschi din Dobronăuţ, care asemenea a luat parte la vânătoare, a slobozit încercătura de haliciuri din arma sa. Deodată cu detunătura se auzi şi un ţipet, ţipetul de desperare al d-lui Grigorovici, care a fost lovit cu încercătura de haliciuri sub ochiul drept şi în cap, eşind haliciurile pe partea opusă a capului afară, după ce au trecut prin crierul mic Grigorovici a căzut fără simţiri la pământ şi a fost transportat în stare desperată la curtea din Dobronăuţ. Medicul a constatat că rănirea este mortală. Consilierul Grigorovici nu

şi-a mai venit în simţiri şi Mercuri în 12 l. c. a repausat la orele 9 dimineaţă. În mormântarea s'a făcut Vineri în 14 l. c. la orele 2 în Dobronăuţ.

— „*Gazeta Studentilor*“, este numele unui nou ziar ce apare în Bucureşti, editat de studenţii universităţii, şi care are să apere interesele studenţilor. Ziarul apare în fiecare Duminică.

— Atragem atenţiunea p. t. public asupra anunţului dlui Pollák Sándor, fabricant de țigle.

— Atragem atenţiunea binevoitoare a p. t. public de dame asupra inseratului dlui *Hauer Lajos* farmacist în ARAD (Pécskai-út).

Dare de seamă şi mulţamită publică.

Pentru nefericiţii din *Rişca*, cărora la 6/19 August le-au ars casele, bucatele şi toate zidurile economice, așa că din 100 de familii abia au rămas jumătate neatinsse de foc, am primit prin „*Tribuna*“ din Arad: 1 întru pomenirea iubitului şi neuitatului *Cornel Tămășdan*, a) dela dl *Vasile Goldiş*, secretar konzistorial Arad 20 cor., b) dela d-na *Veturia* și dl *Sava Tămășdan*, preot în Pecica 20 cor., c) dela dl *Ştefan Tămășdan*, preot în Pecica 10 cor., d) dela dl *Vasa Tămășdan*, proprietar Pecica 10 cor., e) dela dl *Petru Tămășdan*, proprietar Pecica 10 cor., 2 dela dl *Nicolau Hențiu*, notar în Seliște, originar din *Rişca*, pentru alinarea suferințelor ubiților sat 100 cor. Suma 170 cor.

Aceasta sumă deja la 4 Septembrie n. s'a atribuit următorilor: *Hărăguș Ionăș*, *Nicolae Băca*, *Aron Grecu*, *Nicolau Negreiu*, *Henț Ileana* alui *Faur Ioan*, *Henț (Henț) Lazar*, *Hențiu Indreiu*, *Anica Pop* alui *Alexandru Herbeiu*, *Ioan Hărăguș* alui *Zaharie*, *Nicolae Henț* alui *Visalon*, *Ignat Hărăguș* alui *Toader*, *Nicolae Oprea*, *Tonția Adam* alui *Avram*, câte 10 cor. suma 130 cor. *Tonția Avram*, 10 cor. lui *Adam Hențiu*, student 13 cor., didactul pe 1/2 an și taxa de înscriere 19 cor., tot lui *Adam Hențiu* pentru cărțile de școală 8 cor. Suma 170 coroane.

Distribuirea s'a făcut în conțelegere cu preotul local *Nicolae Florea*, considerând îndeosebi pe cei, cari sunt membrii at corului bisericesc. Documentul despre primirea banilor, subscris în ordine, se află la mine și la dorința d-voastră vi-l predau ori când.

Cu plăcere fac cunoscut, că publicul marinos din *Zarand* n'a rămas indiferent față de acest dezastru. La ordinul pretorului *Lázár Farkas* din *Baia-de-criș*, fiecare primărie a contribuit la moment cu suma maximală prescrisă, s'au făcut colecte prin comune, așa că pretorul a distribuit frumoasa sumă între cei nefericiți. „*Crișana*“ instituit de economii și credit din *Brad* a dat tuturor celor, cari au cerut împrumuturi cu percente seduse: Așa că *Rişcanii* îndată s-au și apucat să-și zidească case de piatră și cărămidă și să le acopere cu țiglă. Astfel în locul unui sat vechiu în nerânduală încurând se va ridica o comună frumoasă, zidită după plan.

Brad, 10/X 1904.

P. Oprișca.

Felurimii.

— Pedepsa unui trădător. Generalul *George Eberhardt* de *Hendesdorff*, care a predat Francezilor cetatea *Haidelberg*, în anul 1694, fiind considerat ca trădător, a fost pedepsit foarte aspru. Pe lângă că fiind nobil și cavaler al ordinilor germane, i-s'au luat toate aceste titluri fiind înconjurată această luare de toată prada care se obicinuește la degradări; pe lângă acestea a fost adus apoi într'o cușcă de hengeri și purtat prin fața întregului corp de armată, fiind peste tot locul scuipat și hui-duit. Apoi i-s'a spus că era condamnat a fi omorît ca un câne, însă de oare-ce s'au rugat foarte mulți pentru iertarea lui, i-se dă viața, luîndu-i-se însă toată averea și fiind dus în cușca hengerilor până la frontiera țarei, unde apoi a fost gonit ca un câne răios.

Iată o adevărată pildă prin care li-se tăia tuturor pofta de a mai fi trădători.

El.

Bibliografie.

4 cor. numai 4 cor.
plus 20 fil. porto postal.

Drepturile și datorințele învățătorilor și învățătoarelor confesionale
scrisă pe temeiul legilor regulamentelor, ordinanțunilor, instrucțiunilor, hotărârilor și deciziunilor

principiare

de **Dr. Szabó Mihály**, inspector regesc
tradusă în românește de
Eugen Zaslo, profesor.

„Visuri trecute“.

Un elegant volum de schițe și povești scrise de
cunoscutul scriitor

Alex. Ciura (Simin).

Costă 1 cor.

Să pot primi dela tipografia semn. din Blaj
(Balázsfalva). 390 5-5

ECONOMIE.

Arad, 15 Octobree.

PREȚUL CEREALELOR.

Piața din Budapesta.

— 12 Octobree.

	kgr.	—	—	—	—	Coroane.
Grâu	77	"	—	—	—	—
Grâu	78	"	—	—	—	—
Grâu	79	"	—	—	—	10.16—10.17
Grâu	80	"	—	—	—	10.57—10.58
Săcară	50	"	—	—	—	7.67—7.68
Orz	50	"	—	—	—	6.74—6.75
Ovăș I	50	"	—	—	—	7.33—7.34
Ovăș II	50	"	—	—	—	—
Cucuruz						
nou	50	"	—	—	—	7.41—7.42

Piața din Timișoara.

— 12 Octobree.

	kgr.	—	—	—	—	Coroane.
Grâu	77	"	—	—	—	9.60—9.65
Grâu	78	"	—	—	—	9.65—9.70
Grâu	79	"	—	—	—	9.70—9.75
Grâu	80	"	—	—	—	9.75—9.80
Săcară	50	"	—	—	—	7.30—7.35
Orz	50	"	—	—	—	7.30—7.40
Ovăș I	50	"	—	—	—	7.60—7.70
Ovăș II	50	"	—	—	—	6.85—6.90
Cucuruz						
nou	50	"	—	—	—	7.55—7.55

Piața din Lugoj.

— 12 Octobree.

	kgr.	—	—	—	—	Coroane.
Grâu	77	"	—	—	—	—
Grâu	78	"	—	—	—	9.60—9.70
Grâu	79	"	—	—	—	9.60—9.70
Grâu	80	"	—	—	—	6.70—7.00
Săcară	50	"	—	—	—	6.10—6.40
Orz	50	"	—	—	—	—
Ovăș I	50	"	—	—	—	8.00—8.20
Ovăș II	50	"	—	—	—	—
Cucuruz						
nou	50	"	—	—	—	7.65—7.70

INSERTIUNI ȘI RECLAME.**CIOBAN și NADRA**

măestru zidar diplomat.

ARAD, Deák Ferencz-utca 34 sz.

Avem onoare a aduce la cunoștința p. t. public ziditor, că sub firma de mai sus am deschis

un birou de zidire

Primum tot felul de lucrări de zidit și anume: zidiri noi, transformări de zidiri vechi, construirea de frontispicii cu materie

ori fără materie atât în loc cât și în provincie, pentru garanță de 3 ani.

Primum construirei de planuri, faceri de buget pentru prețuri foarte ieftine.

299

Cu toată stima:

CIOBAN și NADRA.

Se caută un scriitor la o cancelarie advocațională din Arad, care vorbește limba română și maghiară perfect.

Doritorii să se adreseze la adm. „Tribuna“.

397

Prăvălia de fer și deosebite instrumente**Fraților Berta**

(Berta-Testvérek)

Arad, Andrásy-tér 3.

Telefon 386.

Telefon 386.

Deposit bogat în fer și mărfuri de metal, în diferite instrumente, în *ferării pentru mobile și edificii, cuptoare de fer de Nadrág și Meiding de primul rang. Mașine (sparhert) pentru bucătării de Olanda elegante, specialități pentru economia de casă, dulapuri pentru ghiță*

Arme Ferlah și Piper, puște pentru vânători. Mopopol de vânzare a *coaselor de oțel Barabás Béla* și a pompelor de stropit contra nerosporei pe lângă o garanță de 10 ani.

Instrumente de vierit etc.

Foarfece engleze Solingene veritabile, penețituri și briciuri,

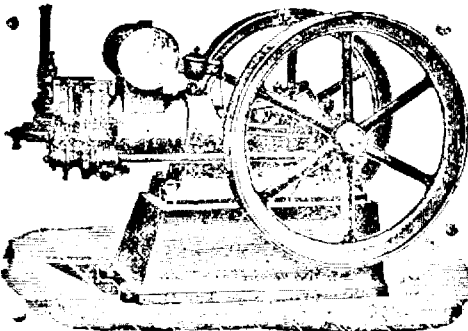
Deposit exclusiv **AHOT.**

Pe seama ținuturilor sud-ungare unicul deposit al lustrului de argint: VENUS pentru cuptoare.

Comandele de provincie se efectuează pentru prețurile ieftine de zi. 221

Numărul Telefonului 86.

Birou de mecanica și atelier de mașini. Intreprindere de instalațiuni de gaz și apadacte.

BEER ISTVÁN

inginer privat.

TEMESVÁR-JÓZSEFVÁROS, Küttl-tér

Tot felul de instalațiuni de iluminare de ori-ce sistem, deposit de reflectori, instalațiuni de băi și tosete.

Executare specialista de reparațiuni de mașine și cazane. 318

Planuri și bugete gratuite.

Numărul Telefonului 86.

Avem onoare a avizape stim. noastră clientelă, că în 10 Oct. a. crt. am mutat cancelaria noastră din Strada Salia Nr. 3 pe *pița Boros-Béni Nr. 3 etajul* în casa Szelle József.

Biroul general de informațiuni Arad

Klonda și Szátmáry.

BIUROU PENTRU CLĂDIRI

Temesvár-Jozsefváros Kossut-utca

STAMER VILMOS

57 măiestru zidar și expertizor jurat primește construirea de planuri pentru zidire, cordă consiliu în ori-ce fel de afaceri de clădir, conduce și supraveghează clădirii; reprimă 355 bricelele cele mai capabile de concurs.

Un învățacel absolvat de școala industrială este primit ca practicant.

Igaz Sándor

ciasornicar și giuvaergiu.

ARAD, Piața Libertății

lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint căleat cumoară p. preț cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

Primul atelier din Arad, pentru repararea de ciasornice și bijuterii.

Valentiny József iun

croitor.

ARAD, strada Fabian Nr. 12 la colțul stradei Deák Ferencz (Casa Bont)

Confecționează tot felul de **costumuri, pardesiuri și paletouri**

pentru bărbați, pentru prețuri culante materii indigene și engleze de lână, croiu modern.

Novitățile pentru sezonul de toamnă a sosit deja și astfel mă aflu în posesia plăcută ca pe lângă prețuri ieftine să răspund celor mai delicate pretensiuni.

Cu stimă:

Valentiny József iun

croitor.

ARAD, Strada Fabian Nr. 12.

Local pentru prăvălie

cu pivnițe și magazine de închiriat în sebes piața mare (Casa Onițiu) Informațiuni la Dr. Elekes Szászsebes.

Sebeș la 11 Octobree 1904 cu toată stima.

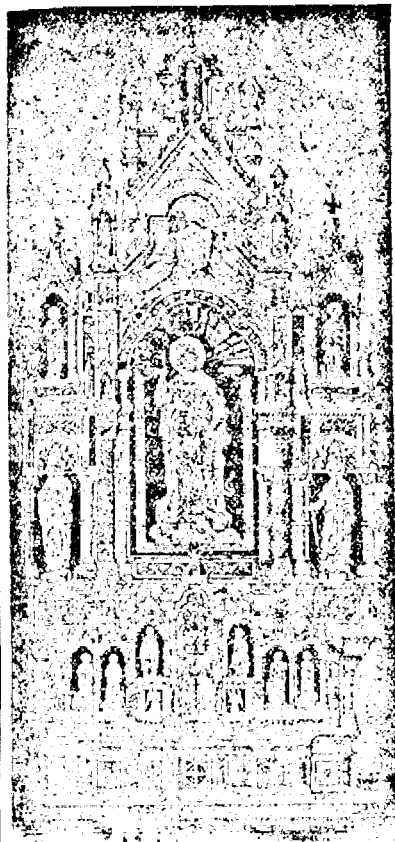
401-8

Redactor responsabil: Ioan Russu-Sirintu
Editor-proprietar: George Nichla.

Primul institut de artă sud-ungar pentru
zidirea de altare, de sculptură și de aurit.

Temesvár-Józsefváros, vis-à-vis de claustru.

Atrag atențiunea prea onoratei preoțimi și a d-lor
curatori supremi bisericești, că în atelierul meu pre-
gătesc iconostase noi, altare, scaune episcopice și alte
aranjamente complete bisericești.

Pe iconostas pictez nouă
iconi de artă, afară de aceea
auresc și văpsesc din nou ico-
nostase vechi. Primesc și văp-
situl de biserică. Trimit schițe
de plan gratuit. La dorință
călătoresc la fața locului pe
spesele mele. Recomand icoa-
nele mele de relief, peatră ma-
sivă cu vâpseală polichronică,
statue sante dela 60—180 cm.
mărim. *Madonna de Lourdes*
Inima Mariei de 9 ani bogat
aurite cu vâpseală polichro-
nică.

De present se pregătește
pe seama bisericii din Kesa-
Mare: *Inima sfântă a lui*
Iisus și Madona de Lourdes
în înălțime de 160 cm.

De serviciu prompt și
echitabil îngrijește:

140—52

NAGY NEP. JÁNOS

Temesvár-Józsefváros, Bonnaz-utca 6 sz. (casa proprie).

Depozitul și atelierul de reparare cel mai vechiu de
mașine de cusut și de biciclete în Arad.

Asortiment bogat de

Mașine de cusut Singer

238

Biciclete engleze și de biciclete cu motor

Clopoțel electric și telefon.

HAMMER VILMOS

ARAD, Sabadság-tér 7. szám.

Nr. Telefonului 96.

Dinți

de Vulcanit aurit, recunoscut de cel
bun dentist — și fără cerul gurii.
Conservarea și celor mai răi dinți.
Tragerea dinților cu sigură anestezie
locală.

Dentist Dr. SCHWENK

Timișoara-Cetate

377

Strada casei de economii Nr. 2.

Stațiunea tramvaiului electric, față în față cu casa de
economii agrară.

Dela 8 ore dimineața până la 5 ore după amiază.
Dumineca și în zile de sărbători.

Tuschák Vilmos,

argintar.

310

ARAD, Batthányi-utca 23, I em. 8 ajtó.

Primesc ori-ce fel de lucru aparținător
acestei branșe pentru prețurile cele mai mo-
derate și pe execuțiunea cea mai bună.

SUCCES GARANTAT!

Biron tehnic pentru zidirea de cuptoare de impregnare
Nr. privil. m. 29.468.

HOLZNER LAJOS

fabrica devapor pentru impregnarea de cărămizi.

LUGOS.

178

Recomand cuptoarele mele escelente pentru tot felul de
cărămizi impregnate pietri fundamentale, de drumuri și de cabel
etc., cari absolut nu permit pătrunderea și isvorirea apei.

Deslușiri, budget, modele precum și materiile necesare
pentru experimentare trimit gratuit.

Institut propriu pentru explorarea de lut străin.

Specialitate.

Investițiune minimală!

S'a dovedit dd excelent!

KALMÁR JÓZSEF

prăvălie de aparate electrice.

ARAD, Salacz-utca 2.

341

Are în deposit:

bicicle de primul rang

precum și toate părțile constitutive pentru
bicicle, gumii și lămpi de acetylen!

In atelierul său

reparează, transformă și mărește bicicle
cu roate mobile.

Primește emailarea de bicicle în foc, ni-
chelarea părților constitutive de bicicle,
sau ori-ce reparațiuni de felul acesta.

Condițiuni de plătire favorabile.

Montează:

telefoane cu incopciare de
cere ori catrală.

Telefoane mici de case,
instalări de clopoțele e-
lectrice, ori reparaarea
acestora.

— Prețuri culante. —

Are în deposit:

Mașini de cusut SINGER

Mașine cu suveică rotunda sistem Singer
ori mașini de cusut pentru odăi.

In atelierul său

se primesc tot felul de reparațiuni apar-
ținătoare acestei branșe.

Se primesc reparațiuni de mașine de
brodat în rate favorabile lunare.

Nr. Telefonului pentru oraș și comitat 242.

Noroc escelent la Török !!

Incomparabil

priește norocul prăvăliei noastre principale. In scurt timp am plătit mai mult de 17 milioane coroane câștig onorațiilor nostrilor clienți. — Recomandăm deci ca să luați parte la jocul de lozuri (loteria) cel mai norocos din lume. — La loteria ce va urma sub Nr. 15 cu licența reg. ung. eară pe

110,000 lozuri vor cădea 55,000 câștiguri

și se va trage cu totul colosala sumă de

14 milioane 459,000 coroane

in timp scurt de 5 luni.

Cel mai mare câștig la cel mai norocos caz va fi

1.000,000 DE COROANE

Mai departe 1 premiu 600,000, 1 premiu 400,000, 1 à 200,000, 2 à 100,000, 1 à 90,000, 2 à 80,000, 1 à 70,000, 2 à 60,000, 1 à 50,000, 1 à 40,000, 5 à 30,000, 3 à 25,000, 8 à 20,000, 8 à 15,000, 36 à 10,000 coroane și alte multe; cu totul 55 000 câștiguri și premit

în suma de 14 milioane 459,000 coroane.

$\frac{1}{8}$ los ver. fl. — 75 sau 1.75 cor. | $\frac{1}{4}$ los ver. fl. 1.50 sau 3 — cor.
 $\frac{1}{2}$ „ „ „ 3 — „ 6 — „ | $\frac{1}{1}$ „ „ „ 6 — „ 12 — „

Lozurile le trimitem cu rambursa sau prin trimiterea înainte a sumei. — Planurile oficioase gratis — Comande pentru lozuri veritabile cerem

pâna în luna Octomvre 24 a. c.

a se trimite cu încredere la noi 391

Török A. és Társa

CASĂ DE BANCĂ în BUDAPESTA.

Cea mai mare negustorie de lozuri din patrie. — Prăvăliile negustătoriei noastre supreme de lozuri sunt:

Centru: Teréz-körut 46/a. Filiale: 1. Váci-körut 4/a.
2. Muzeum-körut 11/a. 3. Erzsébet körut 54/a.

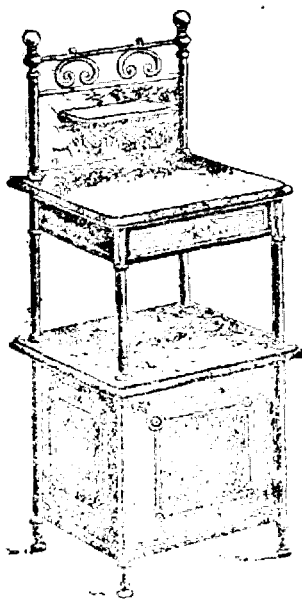
Cuponul de comandă se taie. Banca Török és Társa, Budapesta.

Rog pentru mine a se trimite I. clasă de bilete pentru loz. reg. ung. cu planul de jos oficios.

Suma în coroane | Vă rog a o rambursa. | ce nu
o trimit cu mandat postal. | convine se
o dau în bilete (banconote, timbre) | șterge.

Adr. corectă

Fabrică de mobile în Arad.

Am onoare a atrage binevoitoarea a tențiune a m. on. public asupra

fabricei mele de mobile

aranjată în

Arad, colțul străzilor Deák Ferencz și Lázár Vilmos,

unde se pregătesc paturi de fer, mese, dulapuri pentru lavoare, cărțițe pentru copii executate în modul cel mai artistic. Cu începerea sezonului recomand moderatorul de căldură pentru cuptoare, cari le am în vânzare pentru prețuri culante și executate foarte cu gust.

Fac la comande noi și provăzute cu gravuri și desemnuri după cerere. Hotelierilor, cafegilor și proprietarilor de localuri de vară recomand flegoriile mele și scaunele mele de grădini fabricate proprii. Se primesc reparaturile de mobile, politură și vopsire de nou.

Recomandându-ne binevoitorului sprigin al on. public din loc și din provincie, rămânem cu perfectă stimă:

FLEISCHER TESTVEREK

A R A D, 316

Colțul străzilor Deák Ferencz și Lázár Vilmos.

Condițiunea principală a

FRUMȘETEI

este, ca fața și mânilor să fie fine, ear în scopul acesta mijlocul cel mai potrivit este

Crema-Gyöngy

care este cu desăvârșire inofensivă și face pelea fină de loc după o singură folosire.

In urma unei folosiri îndelungate mitesserii supărăcioși, alunițele și petele de ficat dispar.

Prețul un borcan 1 cor.

Săpun la Crema-Gyöngy 1 cor.

Se poate comanda dela:

farmacistul HAUER LAJOS.

A R A D, Pécskai-ut. 287

Nou magazin de mobile în Arad.

Szabadság-tér 17. szám.

Am onoare a aduce la cunoștința p. o. public, că azi am deschis în Arad un magazin de mobile sub firma Improtocolată a lui

FISCHER J.

care magazin este filiala magazinului de mobile din Timișoara, existent deja de 28 ani.

In urma principiului meu, a experiențelor mele multiple câștigate și a capitalului de circulațiune suficient mă aflu în poziția plăcută să satisfac tuturor cerințelor on. public pe deplin.

Când imi iau voia a recomanda noua mea întreprindere prețiosului sprigin al on. public, promit că voi nisui să binemerit de încrederea binevoitoare a on. public prin serviciu prompt, prețuri culante și marfă ndigenă de calitate inexceptionabilă.

312

Cu deosebită stimă:

FISCHER J.
măestru tapersier.